

міграції українців. І хоча в структурі міжнародної трудової міграції досі переважають мігранти, які працюють на низькооплачуваній роботі (різноробочі, сезонні сільськогосподарські працівники тощо), однак їхня частка за останні шість років значно зменшилась і становить 41,3 %.

Отже, дослідження показують, що зростання масштабів трудової міграції має й позитивні переваги. Насамперед вони полягають в тому, що обсяги грошових переказів зростають швидше, ніж масштаби самої міграції. Так, за даними Світового банку, за останні п'ять років обсяги грошових переказів майже подвоїлись, а кількість трудових мігрантів збільшилась лише на 10 %.

Список використаних джерел:

1. Войтюк О. Трудова міграція українців за кордон і роль міграційного капіталу / О. Войтюк // Українське слово. – 2012.
2. Кривульченко О. Українська трудова міграція в Італії: умови праці та соціальне становище / О. Кривульченко // Аналітичні доповіді Центру миру, конверсії та зовнішньої політики України. – 2003. – № 19. – С. 6.
3. Грошові перекази в Україну [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/transfer/>

УДК 336

*Михно Л.В.,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ В УКРАЇНІ

Останнім часом питанням дослідження української системи страхування вкладів присвячено праці багатьох українських науковців, а саме роботи: С.Аржевітіна, С. Безвух, С. Волосович, С. Козьменка, І. Михайловської, Т. Савченка, Ю. Серпенінової, В. Тринчук, І. Школьник та інших.

Заслуговує на увагу той факт, що за останні роки банківський сектор України зазнав великих змін. Проте в більшості досліджень, що стосуються вітчизняної системи страхування вкладів, питання аналізу та оцінки основних показників діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб залишаються малодослідженими.

Перевагами функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в Україні є:

- Поширення збільшення розміру відшкодувань на вкладників банків, яким відшкодовуються вклади;

- Відповідність розміру відшкодувань вкладів фізичним особам, що здійснюються фондом при неплатоспроможності банків, вимогам МВФ.

- Членами фонду є всі банки, що входять до банківської системи України.

Серед недоліків функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в Україні:

- Недостатність джерел формування ресурсів фонду, оскільки участь держави обмежується разовим внеском, а розмір регулярних внесків є недостатнім;

- Виконання основних повноважень фонду здійснюється через різні структури: інвестування наявних ресурсів у державні цінні папери – через НБУ, виплати відшкодувань – через банки-агенти;

- Контрольні функції фонду обмежені правом здійснення перевірок за процесом перерахування зборів до фонду, тоді як нагляд за санацією, ліквідацією банків та виконання функцій банками-агентами щодо використання одержаних від фонду коштів для повернення заощаджень знаходяться поза межами його контролю. Це не відповідає міжнародній практиці;

- Неузгодженість між законами «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» та «Про Національний банк України» стосовно розміщення вільних коштів фонду на депозитних рахунках, оскільки фонд не є банківською установою;

- Оскільки ресурси фонду не включаються до Державного бюджету України, не передбачено плату за користування тимчасово вільними залишками його коштів, водночас при використанні бюджетних коштів комерційні банки сплачують 50% облікової ставки НБУ [2].

Сильними сторонами діючої в Україні системи гарантування вкладів є: чітке законодавче регулювання; обов'язкова участь банківських установ; обмежені гарантії; захист вкладів у національній та іноземній валютах.

Слабкими ж сторонами вітчизняної системи захисту вкладів в банківській системі України є: неповність об'єкта захисту (захисту не підлягають вклади суб'єктів господарювання); вузькі повноваження керівного органу (Фонд гарантування вкладів не бере участі у ліквідації, розпродажу активів чи організації реструктуризації неплатоспроможного банку); діє єдина ставка відрахування коштів до грошового фонду, що продукує проблему "морального ризику"; розмір грошового фонду формується довільно (відсутня будь-яка методика з розрахунку його цільового значення).

Для розробки стратегії розвитку системи захисту вкладів в Україні необхідно визначити кінцеві пріоритети (орієнтири) розвитку. Вони впливають із принципів, розроблених Міжнародною асоціацією страховиків депозитів.

Нереалізовані принципи чи реалізовані частково дозволяють нам побачити перспективи розвитку системи захисту вкладів в Україні та систем, з якими вона співпрацює.

Отже, основною метою існування системи гарантування вкладів в Україні має бути не тільки і не стільки захист інтересів вкладників, скільки запобігання банкрутств. Тому система захисту депозитів повинна поєднувати в собі власне механізм гарантування або страхування вкладів з ефективним банківським наглядом, прозорою системою звітності і налагодженою законодавчою базою. Адже світова практика доводить: своєчасно розпочата санація банку з участю капіталу фонду може стати дешевшою, ніж виплата гарантованих депозитів у разі банкрутства банку.

Список використаних джерел:

1. Безвух С. В. Стратегія розвитку системи захисту вкладів фізичних осіб і суб'єктів господарювання в банківських установах України/С.В. Безвух// Збірник наукових праць. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. Випуск 33. – С. 234-243.
2. Волосович С. Особливості й тенденції розвитку національної системи страхування банківських вкладів в умовах євроінтеграції/ С. Волосович, В. Тринчук// Вісник НБУ. – 2007. - №8. – С. 28-34.